

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljaljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravištvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od čveterostopne petiti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

Volilci!

Dolžnost Vas kliče zopet na volišče, da oddaste svoje glasove možem, katerim zaupate, da bodo varovali Vaše pravice in koristi ter delovali za Vašo splošno blaginjo.

Ponujajo se Vam in priporočajo se za Vaše glasove možje raznih strank, obetajoč Vam nebesa na zemlji in trdeč, da iz same ljubezni do Vas in v veliko svojo osebno škodo so voljni prevzeti posel, s katerim je združeno mnogo truda, skrbi in žrtv.

Čudno se mora zdeti, da v isti sapi naglašajo osebne žrtve in se vendar pulijo in trgajo za mandate; kajti žrtvam se vendar vsakdo rad ogne, ako more.

Ne verujte vsemu, kar Vam stranke in kandidati pripovedujejo. Pravijo Vam to, kar Vam je všeč, zato, da bi dobili Vaše zaupanje in Vaše — glasove.

Presojajte stranko po njenih načelih in programih, po njenem delu in nastopu ter kandidate po njih preteklosti in po tem, kar so že storili za javnost ali vsaj za se. Na komer zapazite sposobnost, poštenost, požrtvovalnost, tega se držite.

Slovenska ljudska stranka ima v svojem programu: krščanstvo, narodnost, dušni razvoj, gospodarski prospeh, ravnopravnost v političnem in socialnem življenju po krščanskodemokratskih načelih.

Možje, katere priporoča ta stranka, se ujemajo z njenim programom ter delujejo po njem bodisi v javnosti, bodisi v zasebnem življenju.

To nam daje poročstvo, da tudi kot deželni zastopniki bodo razumeli dolžnosti, katere imajo do svojih volilcev, ter da bodo z vso vnemo in odločnostjo izpolnivali in vršili, kar jim nalaga izročeni mandat.

Kandidati, katere priporoča S. L. S. za splošni volilni razred, ki bo volil v nedeljo 26. septembra, so:

Manfreda Anton,

župan v Iderskem.

Fon Josip,

sodni svetnik v Gorici.

Jerič Alojzij,

posestnik v Kobilju.

Krščanski volilci na Goriškem, vsi za te kandidate! Dne 26. sept. oddajte njim svoje glasove!

V Gorici, 15. sept. 1904.

Vodstvo slov. ljud. stranke.

Kandidati „kmečke“ stranke.

Torej „kmečka“ stranka že ima svoje kandidate! Pa še kake! Stranka se imenuje „kmečka“ stranka, nje glasilu pravijo „kmečki“ glas. Njen voditelj (NB. po imenu!) dr. Franko je pridigal lani na shodu pri Rebku zbranim „kmetom“ in liberalcem: Ko boste izbirali kandidate, ravnajte se po geslu: **kmet kmeta; pustite uradnike** in profesorje. Tudi „kmečki“ glas je trobil večkrat po svojem šibkem papirju: **Kmet kmeta!** In glejte kmetje! Med kandidati „kmečke“ stranke za splošno kurijo ni niti **ednega** kmeta! Če se hočete torej ravnati po naukih dr. Franka in „kmečkega“ glasa, ne smete voliti **niti** enega izmed proglašanih kandidatov „kmečke“ stranke. Poglejmo jih! Prvi je dr. Franko. On ni ne kmet, ne veleposestnik, ampak advokat v Gorici. V dotiko s kmeti pride navadno le potom dobro adjustiranih ekspenzarjev (advokatske plače). Značilno za tega kmečkega kandidata je to, da ga imenuje „Kmečki glas“ v oficijelni proglastitvi „advokata v Gorici“, da je pa on kot poslanec zahteval **višje** dijete, ker stanuje **izven** Gorice na deželi. Tudi to je čudno, da ni njegovo glasilu proti letošnji povišbi advokatske tarife črhnilo **niti** besede. Šele pretekli mesec se je „Kmečki glas“ pošalil, da se bo kmečka stranka upirala pristopanju advokatov, ako bodo hoteli le povišanje odvetniške tarife. Tako imajo kmeta za norca! Ali „Kmečkemu glasu“ ne zadostuje, da je justični minister zvišal letos meseca julija tako neprimerno advokatom honorarje?

Na to, kar je lani izrekla dr. Franku „Soča“, se posebno ne oziramo, čeravno niso vsa očitanja brez podlage. „Soča“ mu je namreč med drugim očitala, da se ni do svojega štiridesetega leta nikdar brigal za kmeta, nikdar za kmeta delal; da je skrbel le za svojo odvetniško pisarno ter pridno koval rumenjake; da vlaga svoje tisočake v tuje in ne v slovenske banke; da je vse, kar ima na sebi, iz laških botog, da ga ni še nikdar v Gorici obril slovenski brivec itd. itd.

Zadosti o tem „kmečkem“ kandidatu!

Drugi kandidat „kmečke“ stranke je kanalski župan Anton Križnič. On je veleposestnik, krčmar, mesar, tovarnar in vedi si ga Bog kaj še, le kmet pa on **ni!** Če bo Križnič res izvoljen, bo križ ž njim. Je prenagel in preveč le Križnič!

Tretji in najinteresantnejši kandidat „kmečke“ stranke je Alojzij Štrekelj. Ta kandidat **ni niti član kmečke stranke**, ampak **liberalec** in pripadnik Gabrščekove narodno-napredne stranke. Ko je ta stranka na shodu svojih zaupnikov 9. t. m. postavljala svoje kandidate, je bil Štrekelj poleg in izbran je bil celo za predsednika tega shoda. Tudi ta kandidat ni kmet, marveč **c. kr. uradnik** pri dalmatinskem namestništvu. Torej on niti na Goriškem ne prebiva. „Soča“ je obpredzanjih deželnozborskih volitvah sicer pisala, da Štrekelj zapusti državno službo in se preseli na Kras, če bo izvoljen. A to je bilo le slepilo! Štrekelj je še državni uradnik v Dalmaciji.

Pred ožjo volitvijo med prof. Berbučem in g. Obljubkom je pisal lani „Kmečki glas“: Kmetje **nočemo c. kr. uradnikov**, ki so **odvisni** zaradi službe.

Kaj je „kmečke“ voditelje zmotilo, da so zdaj postavili za kandidata celó aktivnega c. kr. uradnika, ki je pride-ljen politični upravi? Politični uradnik se mora slepo pokoriti svojemu predstojniku, vpokojeni profesor je prost človek. Niti klijentom se mu ni treba uklanjati.

Ta neverjetna kandidatura liberalnega uradnika nam je pokazala vso breznačelnost in neodkritosrčnost „kmečkih“ voditeljev. Sprejeli so liberalca med svoje kandidate, da bi mu s svojimi „kmeti“ pripomogli do zmage. Isto se je zgodilo lani pri deželnozborskih in predlanskim pri državnozborskih volitvah. Paradni kmet Ivan Mrmolja je to lani na shodu „kmečke“ stranke priznal z besedami: Če bi ne bil nastopil zadnjič Al. Štrekelj kot kmeti kandidati, bi bili Kraševci propadli, samo liberalno ime je že na tako slabem glasu pri ljudstvu.

Videli smo, da ni med temi tremi kandidati „kmečke“ stranke **niti enega** kmeta. Liberalci so postavili **iste** kandidate: dr. Franka, Antona Križniča in Al. Štreklja. Ta dva vzroka sta dovolj tehtna, da ne da noben pravi kmet svojega glasu tem kandidatom.

Nedelovanje in razpust goriškega deželnega zbora.

Kdo je kriv, da ni prišlo v zadnjem zasedanju deželnega zbora do resnega delovanja? Obstrukcija. Kdo je povzročil obstrukcijo? Zveza Gabršček-Faidutti. Zavezniki so imeli za volitev v deželni odbor večino le **v eni** sami skupini, namreč v skupini kmečkih občin in splošne kurije, zahtevali pa so izmed **4** odbornikov zase kar **3**. Ta absurdna, krivična zahteva je morala roditi najhujši odpor drugih strank in prišlo je do obstrukcije in do nedelovanja deželnega zbora. Obstrukcijo in nje posledice so torej zakrivali slovenski liberalni in laški klerikalni poslanci, ki so s svojo neopravičeno zahtevo prisilili druge stranke k najsikrajnejšemu koraku, to je k obstrukciji. Deželni poslanci brez svojega zastopstva v deželnem odboru ne morejo skrbeti za interese svojih volilcev. To je lani dr. Franko v „Kmečkem Glasu“ sam trdil, ko je pisal: **Boj za deželni odbor je boj za deželno upravo. Ves deželni zbor ni piškavega oreha vreden, če nimaš besede v deželnem odboru.** In da bi ne dobila slovenska ljudska stranka nobenega zastopnika v deželnem odboru, so zahtevali slovenski agrarno-liberalni poslanci **obe slovenski odborniški mesti zase** ter so s tem hoteli poslance naše stranke popolnoma izključiti iz deželne uprave. Da je bila taka zahteva **popolnoma neopravičena**, dokazuje izid lanskih deželnozborskih volitev. Pri prvi volitvi v splošni kuriji so imeli kandidati naše stranke relativno **večino**, v ožji volitvi so zmagali sicer združeni „agrarci“-liberalci in socialni demokrati, a le z **neznatno** večino. Največ glasov je dobil na naši strani deželno sodni svetnik Fon, nam-

reč 12204, na nasprotni pa dr. Franko, namreč 12944. Torej razlika je bila le 740 glasov.

V kmečkih občinah je zmagala naša stranka s **petimi** kandidati, nasprotna le z **dvema**. Pri zadnjih volitvah je torej bila **večina** našega kmečkega ljudstva v našem taboru. In ta večina naj nima v deželnem odboru nobenega zagovornika svojih interesov! Proti krivičnim nameram „Slovenskega kluba“ so bili dolžni naši poslanci nastopiti tudi z najsikrajnejšim sredstvom — z obstrukcijo. **Ko bi tega ne bili storili, bi bili izdali interese svojih volilcev.** „Slovenski klub“ je bil določil za odbornike dr. Franka in — A. Gabrščka!

Mislimo si upravo slovenskega dela naše dežele v Gabrščkovih rokah! Franko ne pride v poštev, ker se boji Gabrščka: Kaj bi bilo s podporami „klerikalnih“ občin, „klerikalnih“ študentov, „klerikalnih društev“ itd.? Kako bi vihtel Gabršček svoj „pasji bič“ nad glavami „klerikalnih“ županov!

Naše poslance je prisilil k obstrukciji še drug, velevažen vzrok. Oni niso smeli dopustiti pod nobenim pogojem, da bi bil prišel v deželni odbor in s tem do vlade v deželi — A. Gabršček; izdali bi bili svoja krščanska načela, ko bi ne bili z najsikrajnejšim sredstvom onemogočili vstopa v deželni odbor — oznanjevalcu „enotnega svetovnega nazora“. Letoš je celo „Kmečki glas“ trdil, da narodno-napredna stranka noče priznavati krščanskih načel. **In naši poslanci naj bi bili mirno gledali, kako se polasti A. Gabršček, predsednik te stranke, deželne uprave in s tem gospostva v deželi!**

* * *

Obstrukcija naših poslancev ni odločila usode deželnega zbora; položaj v deželnem zboru je bil odvisen od laških liberalnih poslancev. To je trdila tudi „Soča“ z besedami: Vse težišče položaja je bilo in je v laškem liberalnem klubu. Ako tudi zdaj še ne bo hotel odstopiti jednega odbornika laškemu klerikalcem, bodo vsi novi poskusi vlade — brezuspešni. Kake razmere so bile na laški strani? Liberalni italijanski poslanci imajo pri volitvi v deželni odbor večino v skupini mest in trgov, v skupini veleposestnikov pa 3 glasove proti trem slovenskim glasom. Klerikalni laški poslanci, ki nimajo večine v nobeni skupini, so hoteli v zvezi s slov. liberalci laške liberalce prisiliti, da jim odstopijo edno odborniško mesto. Tega laški liberalci niso hoteli storiti in so rajši segli po obstrukciji.

Videli smo, da so **edinole slovenski liberalni in laški klerikalni poslanci** povzročili obstrukcijo s svojimi **neopravičenimi, deloma krivičnimi zahtevami. Zato pa so tudi edino le oni krivi, da deželni zbor ni mogel vršiti svoje naloge.**

Do razpusta deželnega zbora je končno **moralo** priti, ker je postal deželni zbor **po izstopu** slovenskih liberalnih in laških klerikalnih poslancev **nesklepčen**. Zadnje seje 11. januarja t. l. se „Slovenski klub“ in Faiduttijevci niso več udeležili; seja je tako postala nesklepčna. „Slovenski klub“ je potem poslal deželnemu glavarju pismo, v katerem je izjavil, da se v teh razmerah ne udeleži nobene seje več. Nekaj tednov pred razpustom deželnega zbora je bil

Kako vse drugače je ravnal naš Gregorčič v tej zadevi! On je objavil vsa svoja in nasprotnikova kompromisna pisma ter jih takorekoč predložil razsodbi svojih pristašev. Pokazal je s tem, da se zaveda svoje poštenosti in da mu ni treba ničesar prikrivati. Slava mu! „Gorica“ in „Primorski List“ sta objavila kompromisna pisma, „Kmečki Glas“, „Soča“ in „Edinost“ niso tega storili, znamenje, da jim to ne kaže, in to je nov dokaz njihove časnikarske nepoštenosti!

Agrarno liberalna zveza. „Rd. Pr.“ piše: Čudna so pota goriške politike. Ljudje brez programa, brez načel kujejo kompromise danes s klerikalci, jutri z liberalci — za mandate. Poročali smo že, kako so se pogajali agrarci s klerikalci, ki so jih še včeraj smatrali za nesrečo goriške dežele. Klerikalci so ponudbe agrarcev odbili. V torek, 7. t. m., so si agrarci postavili svoje kandidate, kateri so: dr. Franko, veleposestnik Križnič in Alojzij Štrekelj, liberalni državni poslanec, ki ni niti član agrarne stranke. V četrtek so imeli liberalci svoj shod, na katerem so imeli postaviti lastne kandidate. A kaj se je zgodilo? Šli so in so proklamirali agrarne kandidate za svoje. Proklamirali so Frankota za svojega kandidata, dasiravno je „Soča“ pisala, da ni za nič. Tako smo srečno prišli do agrarno-liberalne zveze. In Gabršček se je še enkrat rešil, da mu ni treba šteti liberalnih glasov in pokazati liberalnega uboštva... Liberalni mežnarji bodo kričali o klerikalni nevarnosti, čeravno so se sami vezali s tistimi, ko so hoteli napraviti kompromis s klerikalci.

G. Andrej Vrtovec se je visokodušno odpovedal samostojni kandidaturi v splošni kuriji zaradi dobre stvari

Krojaška zadruga

GORICA

P. n.

Povodom pričete jesenske in zimske sezone dovoljujem si Vašemu blagorodju udano naznaniti, da so nam došle že vse zadnje novosti

modnega blaga

kakor volne, flanele, forštajne in razno drugo blago. Dovoljujem si, Vas radi tega prositi, da nas počastite z Vašim cenj. obiskom in si ogledate vse novosti, ali pa blagovolite naročiti vzorce kateregakoli blaga, koje Vam pošljem radovoljno franko na dom, da se prepričate o naši krasni in najmodernejši izberi.

Nadejaje se blagohotnega vpoštevanja te prošnje, bilježim odličnim spoštovanjem

Teodor Hribar.

in prepotrebne discipline, kakor sam izjavlja v „Soči“. O, kako je kislo to grozdje, je rekla lisica, ko je videla višeti na latniku lepo rumeno grozdje, ki ji je bilo previsoko. Vse bobnanje pri tomboli, vsa razstava „lažnjivih klerikalnih listov“, ki so povsem le resnico poročali, niso pomagala nič. Grozdje je bilo za Drejca II. previsoko, zato je in bo ostalo kislo zanj. In „Soča“ se mu še celo porogljivo zahvaljuje na tej učenjaški razsodnosti.

Politika za norce. — Ljudje božji, ali ste že videli čudaka, ki stoji pred človekom, trdno zvezanim na nogah ter vpije nanj: Teci, teci! — Kaj bi Vi rekli takemu čudaku? Nič; desno roko z dlanjo navzdol bi stegnili pred čelom ter magnili parkrat gor in dol. Tak čudak, a ne naraven, ampak svojo len, je naš „prijatelj“ Gabršček. Razmere v narodnostnem obziru v našem deželnem zboru in odboru so pač take, kakor ne morejo biti drugačne z ozirom na dejstvo, da je večina druge narodnosti nego manjšina, in da stoji narodnost te večine nasproti drugorodnim sosedom na višku politične intransigence, narodnostne zagrizlosti in narodnostnega sovraštva. Tak nasprotnik ne pozna ne resnicoljubja, ne obzirnosti, ne ravnopravnosti. Vsak trezno misleč opazovalec, razsojevalec in uvaževalec takih odnošajev mora reči, da bi bil pravi čudež, da bi ne bila v takih razmerah manjšina zapostavljena bodi v zbornici, bodi v deželni upravi, bodi v deželnem gospodarstvu. To zapostavljanje manjšine je tako gotovo, kakor je gotovo 15 več kot 14. Pa če se vidi to tudi celemu svetu naravno, noče in ne kaže se videti g. Drejcu iz Gosposke ulice. V njegovi glavi se vrtili kolesje razuma in logike na drugo stran kakor pri normalnih ljudeh. Kar je krivičnega in za Slovence žaljivega v dež. upravi in v dež. gospodarstvu, to je vse delo laške večine; manjšina slov. ljudske stranke ni k temu niti za trohico pripomogla, pač pa oporekala in protestirala, razume se, ne tako glasno, ne tako skozi okno krič, kakor je prirojeno Gabrščeku. Ali vse protiglasovanje naših zastopnikov ni izdalo, ker velja tudi v našem dež. zboru in odboru pravilo drugih parlamentov, da odločuje večina. Ali naš Gabršček žvižga na to pravilo, on hoče, da mora imeti slov. manjšina v našem dež. zboru isto odločilno oblast, kakor v drugih parlamentih večina. In ker On to hoče, mora tudi tako biti.

V „Soči“ od sobote se je „potrudil“, da je sestavil pregled deželnega uradništva po narodnosti in plačah ter je kajpada prišel do rezultatov, kakor jih je hotela laška prepotenca, kakor jih je rodilo glasovanje proti naši manjšini. Pa stojte, ljudje božji! To ni tako v Gabrščekovi logiki! Večina laških glasov po njegovih štatutih ne odloča, ampak „pritrđiti“ jim morajo še poslanci Gregorčič-Berbučeve stranke. Drugače rečeno: Gabrščekovi štatuti ne dovoljujejo večini moč odločitve, ampak jim mora pritrđiti še manjšina. In na podlagi teh štatutov, katere je seveda modro zamočlal, je prišel v sobotnem članku do zaključka, da vseh krivic, katere se gode Slovincem pri deželni upravi, so krivi pravzaprav Gregorčič-Berbučevi poslanci; kajti oni so morali pač vedno pritrjevati laški večini, katere sicer pri Gabrščeku nima odločilne moči kot v drugih parlamentih.

No, pa recite, ljudje božji, ali ni ta Gabrščekova politika za norce! Da, da, in tudi preračunjena je za norca, t. j. za take norce, katerih misli ne sežejo niti tako daleč, da bi spoznali, da je to Gabrščekovo podtikanje o „sodelovanju“ naših poslancev sama oslarija, ko laška večina tega „sodelovanja“ niti ne potrebuje.

Mi pa nismo norci in zato prosimo g. Gabrščeka, naj nam vendar enkrat razjasni, kako naj bi bili naši poslanci postopali, da bi bili njih glasovi odločevali, in ne oni laške večine, pa da bi jim ne bilo treba posegati po obstrukciji ali abstinenciji, kar bi bili seveda slov. liberalci izvrstno izkoriščali. Prav

radovedni smo, ali je Gabršček še zmožen pisati za pametne ljudi? —

Krščanski volivci! Ne volite advokata dr. Frankota, Alojzija Štreklja in Antona Križniča. Te tri gospode je postavila za kandidate Gabrščekova liberalna ali takoimenovana narodno-napredna stranka, ki ima, kakor je dr. Franko lani trdil, v svojem programu tudi točko o svobodnemiselnosti, o svobodni šoli in o razporoki in ki noče priznavati krščanskih načel, kakor je letos 12. marca trdil „Kmečki Glas“.

Za kandidate take stranke ne sme glasovati noben krščansko misleč volivec!

V Hrušlju se je v nedeljo blagoslovilo novo šolsko posloje. Udeležil se je slavnosti g. glavar gradiški in g. nadzornik Finžgar — ljudstva pa gotovo nad 400 brez šolskih otrok. Šolsko posloje je lepa in čedna stavba.

Nenadna smrt. Janez Mervič, kmet iz Šempasa, je dne 14. t. m. šel z vozom po otavo na senošet pod Ozeljanom. Ž njim je bila tudi njegova žena. V voz je bila uprežena krava. Na poljski poti je z bičem kravo krenil na ovinek. Krava je pri tem tako nesrečno z glavo mahnila proti gospodarju, da se mu je rog globoko zasadil v gorenjo mačo. Kri se mu je vtila iz rane. Skušal je tok krvi zadržati z pritiskom roke na rano, toda zaman. V kratkih trenutkih se je zgrudil v nezavest, in v naročju žene izdihnil dušo. Nesrečni slučaj naj bo gonjačem svarilo, da ni dobro hoditi preblizu glave vprežene rogate govede.

Toča in sicer suha in debela je v sredo hudo pobila polje po vaseh Log, Avče, Ročinj, Ajba in drugod. Pokončala je vse pridelke.

Na prodaj je zemljišče in gospodarski prostori za 3 kolone v znesku 36000 kron. Misli se pa vrt in hram posebej prodati in potegnjeno svoto odbiti od 36000 kron. Polja je z gozdom vred 27 njiv (čampov).

Drzna tatvina. — V sredo zvečer, kmalu po 6. uri, je bilo vkrađenih gospodu Afrič-u, ki prodaja v gledališni ulici specialitete smodk in tobaka in koleke, za kakih 2000 K kolekov in pisemskih znamk. To se je zgodilo med tem, ko je stal g. Afrič na drugi strani prodajalnice, kjer se nahajajo smodke in tobak in je imel tam posla s strankami.

V četrtek pa so aretirali v Gentilli-jevi menjalnici dve moški osebi in sicer Pavla in Anastazija Mauroidi, očeta in sina, ki sta baje grška podanika. Prišla sta namreč v menjalnico menjavat drobiž za papirni denar. Naročila sta tudi naj se jim za drugi dan pripravi neka svota angleškega in ameriškega denarja. Med tem ko je oče menjaval si je sin skrbno ogledoval menjalnico. To je pa vzbudilo sum in šli so natihoma po policijo, ki ju je aretirala. Na sumu sta, da sta ona dva izvršila tatvino pri g. Afrič-u.

Strela je ubila v Sočergi blizu Buzeta dve ženski, ko sta prali perilo,

jedno je pa hudo omamila in nevarno ranila.

Aretacije v Trentinu. — V Tridentu so zaprli osem Italijanov, med njimi občinskega svetnika, ker so zapleteni v veleizdajsko afero.

Gospodarske vesti.

Sadna razstava pri Sv. Luciji obeta biti ne le lepa, ampak tudi poučna in zanimiva na vse strani. Zeleti bi bilo, da se je prav obilno udeleže tudi posestniki iz kanalskega okraja, ki se morejo ponašati z marsikatero vrsto krasnega sadja. Za razstavljalce s Kanalskega poslal je odbor 100 košev, da v njih naložijo sadje za odpošiljatev k Sv. Luciji g. M. Zegu v Kanalu, do katerega naj se blagovolijo posestniki v tej zadevi obrniti; tu dobijo koše zastoj.

Drobfinice.

Velika tatvina v Budimpešti. — Na gradu Sard, ki je last gardnega kapitana, kneza Esterhazy-a, je bilo te dni ukradenih 40.000 kron.

Turčija odpustila 10.000 uradnikov. — Na Turškem so odpustili iz državne službe do sedaj kakih 10.000 uradnikov z motivacijo, da niso bili sposobni za opravljanje njih službe.

Bivša avstrijska prestolonaslednica izumiteljica. — Praška „Bohemia“ poroča, da je nekdanji avstrijski prestolonaslednici, Štefaniji, sedanji grofici Lonyai podeljen avstrijski patent za izum naprave, s katero se hrana vzdržuje topla.

Veliki požar v galiških petrolejskih virih. — V Tustanovicah se je v četrtek ob 9. uri zjutraj vžgal rezervoar transportne in skladiščne družbe. Ogenj se je hitro razširil. V Boryslavu se je vnel tudi tretji rezervoar. Goreča tekočina je tekla proti vasi Banja Kotovska.

Požar v Banji Kotovski je nastal bržkone vsled neprevidnosti. Trije rezervoari so popolnoma zgoreli. V vasi sporočeno 360 kmečkih koč. Škoda cenijo na 300.000 K. Ponesrečil ni nihče. V Banjo je dospel danes oddelek pionirjev iz Premisla, da preprečijo razširjenje požara.

Laški morilec. — V Utici v Ameriki je neki Italijan ustrelil tri italijanske otroke v starosti 8, 6 in 2 let. Starši so sicer dobivali pisma, da naj plačajo odkupnino, sicer bodo otroci ukradeni, vendar se pa niso dosti brigali, ker so mislili, da se kdo šali. Morilec niš dobili.

Priporočamo našim rodbinam
Kolinsko cikorijo

Rojaki! podpirajte slov. šolstvo
= v Gorici! =

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posrednje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

„Slovenski klub“ pripravljen opustiti abstinenco in zopet vstopiti v deželni zbor, stavil pa je pogoj, da morajo liberalni Lahi prepustiti klerikalnim enega odbornika. Liberalni Lahi tega pogoja niso sprejeli — in slovenski liberalni poslanci niso v deželni zbor vstopili. Posledica je bila razpust nesklepčnega deželnega zbora.

Dokazali smo, da so slovenski liberalni poslanci in z njimi združeni laški klerikalci provzročili obstrukcijo in razpust deželnega zbora; oni so tudi krivi, da deželni zbor ni mogel delovati in da imamo zopet v deželi brezpotrebni volilni boj.

Zdaj pa naj le štejeta „Soča“ in „Kmečki glas“ krone, ki jih je požrla obstrukcija, naj le lažeta, da so le slovenski „klerikalci“ zakrivili nedelovanje in razpust deželnega zbora! Našemu ljudstvu zaupamo toliko razsodnost, da po teh pojasnilih spozna prave krivce vseh homatij v deželnem zboru ter da z njimi obračuni pri bližnjih deželno-zborskih volitvah.

Med poslanci „Slovenskega kluba“ je glavni krivec vseh homatij v deželnem zboru A. Gabršček. Koder je ta človek hodil, kjer je bil, povsod je napravil prepir in razpor. Sam je pripovedoval v „Soči“, da je on pospešil l. 1889., dasi še mlad, že tretjič prepir in razpor na Goriškem. „Treba je bilo“ — tako je pisal — „le mojega prsta, da je vzkipelo in da je požar zagorel z največjim plamenom“. L. 1900 je preprečil kompromis med slovenskima strankama in s tem zakrivil, da se ni polegel prepir v deželi. V naslednjih letih je napravil razdor v svoji stranki in dr. Tuma se je umaknil v ozadje. L. 1907 se ni hotel pridružiti „spravni akciji“ dr. Franka, češ, da narodno napredna stranka se ne more združiti s klerikalno zaradi načelnega nasprotja.

Lani je prišel po dr. Franka in socialnih demokratov milosti v deželni zbor in tudi v deželni hiši je nastal zaradi volitev v deželni odbor ravs in kavs. Zvezal se je z laškimi klerikalnimi poslanci, da bi prišel z njih pomočjo v deželni odbor. Ker niso mogli zavezniki doseči, kar so želeli, se niso hoteli več udeleževati sej deželnega zbora, ki je vsled tega postal nesklepčen. Sledil je razpust deželnega zbora in razpis novih volitev. S tem glavnim krivcem naj volilci korenito obračunijo. Ako bo Gabršček zopet izvoljen, nastane v deželnem zboru zopet ravs in kavs in zgodi se kar je prerokoval pred kakimi 15 dnevi neki govornik na shodu socialnih demokratov v Gorici. Rekel je: Če zmagajo tisti kandidati, ki jih pri „Soči“ napravljajo, se zgodi to, kar lani. Pride Gabršček in sedeti bo hotel na svojem kurulskem stolčku in, če to ne pojde, pokliče Faiduttija in makari vse judiče na pomoč in situacija ostane nemogoča kakor lani.

Čuj, govori, storil Kjer vidiš, krščanski volilec, da nasprotniki agitirajo za agrarno-liberalno stranko, tam agitiraj ti za Slovensko ljudsko stranko in dokazuj, da agrarni liberalci so razdiralci in hinavci! Tudi ako ti niso kandidati osebno znani in prav po volji, se moraš ukloniti strankini disciplini, sicer bo žel nasprotnik, kar pa se ne sme zgoditi. Liberalci nima priti več do veljave v deželi! Ta parola naj se razširi po celi goriški!

O uravnavi Vipave.

To vprašanje, o katerem je „Gorica“ uže opetovano poročala, je stopilo v novi štadij. Te dni vršila se je obhodna komisija za uravnavo gorenjega dela reke od Ustij do izvirka v trgu Vipava. Za to podjetje, ki bo stalo približno 1.500.000 K, je vlada že dovolila svoj prispevek. Tudi dežela in intere-

sentje so skrbeli za končno financiranje tega važnega podjetja, tako da bi se z delom že skoraj začelo. Toda deželni odbor goriški je dal pregledati načrte in poslal v zadevno komisijo svoje zastopnike. Ti so ugovarjali proti temu, da bi se takoj z delom začelo in sicer iz dveh razlogov, prvič z ozirom na kompetenco, kar je pa bolj pristranska zadeva in bi gotovo ne smelo dela zadrževati; drugič pa iz stvarnih razlogov, kateri so komisijo presenetili, a proti katerim se ni upal nikdo ugovarjati, ker so tako razumljivi in tako važni, da se jih mora v poštev jemati.

Stvar je taka-le: Po načrtih za uravnavo Vipave, v kolikor teče ista po kranjskih tleh, bi se vodna štruga uravnala in vodotok utisnil tako, da bi ob povodnih vodna masa zelo narasla in se valila v veliki naglosti proti Ustjam in dalje po vipavski dolini. Preračunjeno je, da bi znašala ta množina vode na vsako sekundo okoli 216 hektolitrov. Izvestno je, da bi spravilo to povodnje ob času velikih povodenj vse občine ob Vipavi v največjo nevarnost. Zato so zahtevali zastopniki dež. odbora goriškega, naj se uravnava Vipave z ozirom na to nevarnost istodobno vrši v gorenjem in spodnjem vodnem teku.

No, umljivo je, da je bil ta razlog goriškega deželnega odbora, proti kateremu ni ugovora s stvarnega stališča, bratom na Kranjskem nevšeč, ker bode za nekoliko časa zavlekel uravnavo gorenjega toka Vipave. Vendar pa ni stvar tako neugodna, kakor se na prvi pogled kaže.

Za uravnavo spodnjega toka reke na Goriškem so uže izdelani po prizadevanju deželnega odbora splošni načrti za uravnavo zadevnih vod. Manjkajo še podrobni načrti in financiranje podjetja. Kar se tiče podrobnih načrtov se je uže obrnil deželni odbor do visoke vlade s prošnjo, da ona v prvi vrsti v to pripomore, ker nima stavbinski urad pri dež. odboru na Goriškem dovolj osebja v ta namen. Dež. odbor je voljen dati tudi jednega deželnega inženirja v ta namen vladi povsem na razpolago. Če vlada to ponudbo sprejme, kar je verjetno, bodo izdelani podrobni načrti v teku 6 do 8 mesecev. Seveda pridejo v poštev tu tudi podrobni načrti za uravnavo hudournikov Branica in Lijak, brez katerih bi bila uravnavo Vipave brezmiselna.

Ko hitro je pa to dovršeno, bo naša skrb in skrb naših deželnih in državnih poslancev, da se tudi vprašanje radi financiranja tega podjetja čimprej uredi. Nađejamo se, da nam bodo v to pomagali tudi naši bratje na Kranjskem, ker nas v tem vprašanju vežejo skupni interesi. In tako bi se začelo v teku jednega leta lahko z uravnavo Vipave tu in tam, kar je neobhodno potrebno, ker inace bi bila uravnavo reke le v njenem gorenjem toku za goriški del vipavske doline lahko osodopolna.

Zato se obračamo tudi do sorojakov na Kranjskem, da nas podpirajo po svojih močeh v tem stremljenju, to tem bolj, ker povzročuje Vipava pri nas mnogo več škode nego na Kranjskem.

Učiteljske plače.

Gospodje učitelji so se začeli umikati! Zbali so se kmeta, kateremu smo v naših člankih razložili, kake usodopolne posledice bi imela zanj izpolnitev učiteljskih zahtev. V „Kmečkem glasu“ trdijo zdaj liberalni učitelji, da so oni zahtevali, naj prevzame država vse stroške za ljudsko šolstvo. Mi konstatiramo še enkrat to-le: Zaveza jugoslovanskih učiteljskih društev je lani meseca septembra zborovala v Gorici in zborovanja so se udeležila tudi goriška učiteljska društva. Na tem zborovanju se je sprejel sledeči predlog učitelja Peska: Učiteljstvo prosi in zahteva, da slavni deželni zbor: a) sklene k § 55. državnega šolskega zakona iz leta 1869

pridatek: Kot minimalni dohodki učiteljev na ljudskih šolah imajo veljati tisti dohodki, ki jih imajo pri plači in penziji državni uradniki vsakokratnega XI., X., IX. in VIII. činovnega reda; b) naj sprejme Eppingerjev predlog, da naj država pomaga sanirati deželne finance na ta način, da prevzame država polovico šolskih stroškov od dežel.

S tem je jasno dokazano, da so goriški učitelji zahtevali, da naj prevzame država polovico in ne vseh stroškov za ljudsko šolstvo.

Res je le, da je učiteljsko društvo za goriški okraj zahtevalo, naj prevzame država bremena za ljudsko šolstvo, a to je storilo le to društvo. Res je tudi, da je o tem govoril tudi „Kmečki glas“. A to so le pobožne želje. Finančni minister Bilinski se je izrazil celó proti temu, da bi država prevzela polovico šolskih stroškov; rekel je, da je Eppingerjev predlog neizvedljiv.

Posledice zvišanja učiteljskih plač bo vsekako čutil naš kmet. Ako bi sprejela država polovico stroškov, bi moral plačevati tolminski, goriški in sežanski šolski okraj še najmanj 150 odstotne doklade na vse izravne davke le v pokritje učiteljskih prejemkov; ako bi pa država nič ne prevzela, bi morali plačevati ti šolski okraji najmanj 300 od sto.

Na skupščini „Zaveze“ so učitelji sprejeli tudi Ganglov predlog, ki zahteva osemletno obiskovanje ljudske šole namesto šestletnega obiskovanja, ki je bilo dozdej na deželi v navadi. Pri utemeljevanju svojega predloga je rekel Gangl med drugim: „Izreči nam se je brezpogojno in neizprosno za osemletno obvezno šolsko obiskovanje brez izjem in olajšav... Po zakonitih določilih je smatrati vsako delo, ki ostane zaradi njega otrok doma, kot neopravičljiv izgovor. Neopravičene zamude se morajo naznaniti; zaradi teh so starši najprej opominjani, pozneje kaznovani“.

Naše učiteljstvo zahteva torej, da hodi kmečki otrok v šolo do izpolnitve 14. leta; zahtevajo tudi celodnevni pouk, to je da hodi učenec v šolo predpoldnem in popoldne. Oni so torej za osemletno šolsko obiskovanje brez izjem in olajšav. Ako se ta učiteljska zahteva izpolni, bo kmet še bolj tepen. Stroški za šolstvo bi se zvišali zaradi novih šolskih poslopij, oziroma zaradi razširjanja starih šolskih poslopij in zaradi večjega števila učiteljev. Pomanjkanje delavcev na deželi je že zdaj ena največjih nadlog, ki tarejo našega kmeta. Pri poldnevem pouku in šestletnem šolskem obiskovanju je kmečki otrok pomagal svojim starišem pri delu zlasti ob času najnujnejših del spomladi, poleti in jeseni. Ako se uvede celodnevni pouk in osemletno vsakdanjo šolo, izgubi kmet še to malo pomoč pri svojem trudapolnem delu. Bivši deželni poslanci dr. Franko, Gabršček, Savnik in drugi so bili na skupščini Zveze učiteljskih društev, sprejeli so ovacije učitelje, a noben teh „kmečkih“ zastopnikov se ni spomnil našega kmeta, nikdo se ni oglasil proti tem pretiranim učiteljskim zahtevam. In zdaj pred volitvami se drzneta „Kmečki glas“ in „Soča“ kmeta še slepiti, da ga hočejo liberalni učitelji razbremeniti! Po teh pojasnilih razvidi lahko tudi najprostejši kmet, da ne sme voliti kmečkih „prijateljev“, katere mu bodo liberalni učitelji priporočevali; ako to stori, bo delal proti sebi in svojim interesom.

Sramotna zveza.

A. Gabršček in dr. Franko sta se zvezala s Faiduttijevim klubom, kateremu pripada tudi dr. Bugatto, da bi prišla v deželni odbor ali kakor je očitala „Soča“ profesorju Berbuču, k zlatim jaslim v deželni hiši. Ti laški klerikalni poslanci so jima pomagali, kolikor so mogli. Roka roko umije. In res sta zahtevala Gabršček in Franko, da mora priti tudi Faiduttijev

pristaš v deželni odbor. Ker pa ni hotel laški liberalni klub odstopiti jednega odbornika Faiduttijevemu klubu, so letos 11. januarja združeni slovenski liberalci in laški klerikalci izstopili iz deželnega zbora, ki je postal vsled tega nesklepčen. Gabršček je letos meseca junija še enkrat potrkal na vrata laškega liberalnega kluba ter izjavil, da „Slovenski klub“ vstopi zopet v deželni zbor, če odstopi laški liberalni klub jednega odbornika Faiduttijevemu klubu. Laški liberalni klub ni hotel tega storiti in vsled tega niso več prišli k sejам deželnega zbora slovenski liberalni in fur-lanski klerikalni poslanci. S tem je postal deželni zbor nesklepčen in se je razpustil. Posledica tega so nove volitve, novi prepiri in zopetno zapravljjanje časa in denarja.

Zdaj pa pogled, ti ubogo slovensko ljudstvo, za koga so se nekateri tvojih poslancev pehali, s kom so imeli sramotno zvezo!

Te dni se ima preseliti slov. učiteljišče iz Kopra v Gorico. Kdo najbolj intrigira proti temu premeščenju? Laški zavezniki liberalnih slovenskih poslancev! Prošt Faidutti je te dni protestiral na Dunaju osebno proti preselitvi slov. učiteljišča v Gorico. Drugi zaveznik, dr. Bugatto, je pa poslal preteklo nedeljo naučnemu ministru tak-le telegram: Pridružujem se popolnoma splošnemu protestu proti premeščenju slovenskega učiteljišča iz Kopra v Gorico. Premeščenje v Gorico žali bolj italijanski narodni čut, kakor če ostane ta zavod še v Kopru. S premestitvijo v Solkan bi bili vsi zadovoljni.

Že pred tedni je Faiduttijev list „Eco“ trdil, da bi ne prišlo slovensko učiteljišče nikdar v Gorico, ko bi storili liberalni Lahi svojo dolžnost, kakor sta jo storila Faidutti in Bugatto.

Dopisi.

Iz Cerkna. — (Volitve). Vsak zaveden volilec naše stranke bode dne 26. t. m. storil svojo dolžnost, da pride na volišče in voli kandidate Slov. ljud. Stranke. Naj se nobeden ne pusti begati od kakega liberalnega sleparja. Takim pokažite vrata! Pridite vsi voliti, da bomo šli z volišča zmagonosno kakor še vedno doslej. Največji izjemalci kmetskega stanu so liberalci, zato pa iztrebimo ta plevel s korenimi vred. Naprej za staro pravdo!

Liberalna bojazen. — Liberalci so sklicali za prihodnjo nedeljo javen shod in sicer med popoldansko službo božjo. Dobro vedo, da med službo božjo se pošten človek ne udeleži shoda, zato pa so si izbrali tak čas, da ne bodo „moteni“. Zakaj pa ne skličete shoda ob drugem času? Zato, ker se bojite ljudstva! Zajci — plašljivci!

Agrarec ali liberalci to je popolnoma vse eno. Dokaz: Peter Jurman je odbornik liberalnega političnega društva, ob enem pa zaupnik agrarcev. Velika prismoda je ta, ki še misli, da so agrarci kaj drugega kakor liberalci; vsi imajo enake namene, vsi so pokorni sluge Gabrščeka, glavnega zdražbarja na Goriškem! Ti pa pošteno ljudstvo, obračunaj 26. t. m. s takimi ljudmi! Ne pustimo liberalne komande v deželi! Liberalizem naj zgine tudi v naši deželi, kakor je zginit že po celem Slovenskem!

Veselica. — V nedeljo, dne 19. t. m., ob 3. uri popoldan se bo vršila v prostorih „Gospodarskega doma“ ljudska veselica z igro „Za križ in svobodo“. Pridite vsi somišljeniki na to prireditev naše mladine.

Zapadna Brda. K nam kolonom so prišli obdržavat shod minulo nedeljo tisti ljudje, ki so rekli, da kolonsko vprašanje pustijo „klerikalcem“, naj ga

(Dalje glej v prilogi.)

oni rešijo. Ko so videli, da so koloni skoro kompaktno na strani „Slovenske Ljudske Stranke“, so se tega ustrašili in so z nedeljskim shodom hoteli vreči med nas bakljo razdora. Shod se je vršil v gostilni g. Klavara. Prvi je nastopil znani liberalac Mrmolja ter govoril nekaj o trgovini s črešnjami in o trgovini s sadjem, katero bi tako zapackal, kakor jo je s krompirjem. Neki Reja je tudi govoril. Poznalo pa se mu je, da živi z glavo v žaklju. Trdil je, da naša stranka ni še nič dobrega storila za kmeta. Nato je govoril kolon-l. Šfiligoj, ki je ostro pobijal Rejo. Priporočal je, naj se koloni držijo svetov, ki so jih slišali na kolonskem shodu 22. avgusta. Slišali so pojasnila o robotah, o kupovanju zemljišč itd. Ko je to izgovoril, so napadli govornika kolonski oskrbnik, neki župan in neki podžupan ter kričali, da kar ima, mu je dal njegov gospodar, kar je seveda kolon Šfiligoj odločno zavrnil ter rekel, da kar si je prihranil, je to sad njegovega truda. Na tem shodu se je pokazalo, kaj imamo koloni pričakovati od teh agrarnih „prijateljev“ kolonov! Hrbet obrnimo koloni kot en mož tem kolonskim farbarjem. V boj pojdemo za Slov. Ljudsko Stranko, našo prijateljico. Kolon.

Lažniki agrarno-liberalni širijo po deželi med volilci zlobne vesti o delovanju naših poslancev v deželni zbor, da so dovolili Lahom kar so ti hoteli. Zem obrekovalcem rečemo le toliko, da oni bi v danih razmerah nikdar toliko ne dosegli, kakor so dosegli naši. Da so Lahi v premoči v dež. zboru in odboru, katerih ne udušita ne Gabrček ne Franko, tega slepilci nočejo povedati, marveč kar zahtevajo od naših odbornikov, naj laško večino strmoglavijo. Zakaj pa jo niso strmoglavili, ko so bili liberalci v dež. odboru!

Politični pregled.

Zasedanje deželnih zborov.

Zasedanje niževavstrijskega, štajerskega in dalmatinskega deželnega zbora, ki je pričelo v četrtek, pričelo je v znamenju poostrenega narodnostnega boja. Tako je na primer niževavstrijski deželni zbor, v katerem tvorijo večino nemški krščanski socialci, v prvi seji svojega zasedanja vsprejel nujni predlog dr. Luegerja in tovarišev, ki zahteva od vlade, da predloži cesarju v sankcijo znani Čehom sovražni zakonski načrt Kolisko-Axmanna, vsled katerega ne sme biti na Niževavstrijskem dovoljena nobena druga javna šola razun nemške. Ako se to zgodi, ostane 600.000 Čehov živčih na Niževavstrijskem brez vsake javne šole. Za nujnost tega predloga, ki je bila sprejeta, so glasovali poslanci vseh strank razun socijalnih demokratov. Socijalni demokrat, poslanec Seitz, ki je govoril proti omenjenemu predlogu, je opozoril ostale stranke na možnost, da se jednak zakon lahko sprejme tudi v češkem in v kranjskem deželnem zboru in bi ta dva deželna zbora z enako pravico smela zahtevati istega sankcijo. Kaj bi rekli potem k temu Nemci.

V štajerskem deželnem zboru je poslanec Korošec, ko je zadobil besedo, začel svoj govor najprej v slovenskem jeziku in ga nadaljeval potem v nemškem. Poslanec Korošec je rekel, da govori v otvoritveni seji zaradi tega v slovenskem jeziku, da dokumentira s tem dvojezičnost štajerske dežele. Zato je očital namestniku in deželnemu glavarju, ki sta imela svoja nagovora v otvoritveni seji le v nemškem jeziku, da sta postopala proti Slovincem brez obzirno. — Kajpada Nemci so proti temu protestirali.

V dalmatinskem deželnem zboru je govoril namestnik Nardelli najprej v hrvatskem jeziku in je ponovil potem svoj govor v italijanskem jeziku. Med italijanskim govorom so se začeli de-

želnozborski člani stranke prava tako vpiti, da so namestnika popolnoma prevpili. Seveda so se italijanski poslanci zaradi tega jezili.

Seja istrskega deželnega zbora vršila se je popolnoma mirno.

Lex Axmann ne bo sankcionirana!

„Vaterland“ javlja po informacijah iz najmerodajnejšega vira, da baron Bienerth vkljub sprejetemu dr. Luegerjevemu predlogu ne bo predložil Axmannovega predloga cesarju v sankcijo.

Novo državno posojilo v Avstriji.

V prihodnjih delegacijah, kakor tudi v prihodnjem zasedanju obeh parlamentov se bode zahtevalo dovoljenje za novo državno posojilo, da se ž njim pokrijejo stroški za potrebščine vojaške uprave.

Ovacije ruskih vojakov dr. Kramaru.

„Den“ javlja: Ko se je poslanec dr. Kramar vračal iz Jalte, mu je prišlo nasproti pol stotnije vojakov, ki so mu priredili navdušeno ovacijo. Poveljujoči stotnik jim je končno ukazal, naj snamemo čepice ter zapoje himno „Hej Slovani“. Ta ovacija je napravila na dr. Kramara nepopisen vtisk.

Boji turških čet z albanskimi ustaši.

General Džaved paša je 13. t. m. dospel do Bike in je razdejal tamkaj štiri kule. Dne 14. t. m. so v Ljumezi obstreljavali turško šotorišče. Prišlo je do burnega boja, med katerim je Bika do polovice pogorela. Na turški strani so padli štirje vojaki in trije častniki, 11 mož je bilo pa ranjenih. Albanci so baje izgubili 30 mož.

Za milijone so hoteli liberalci oropati deželno in občinske blagajne le pri užitini. Za ogromna svota se sedaj steka v deželne in občinske blagajne, katero so hoteli liberalni podkupljenci poriniti bogatim špekulantom v njih žepu. Slovenski kmet, imej to pred očmi, ko odda svoj glas pri prihodnjih deželnozborskih volitvah.

Darovi.

Za „Šolski Dom“

je došlo našemu upravništvu: Da bi nas prelita kri 20./IX. 1908 navdušila za geslo: „Svoji k svojim“, daruje za „Šolski Dom“ 10 K Ahasver.

Domače in razne vesti.

V zadevi slov. učiteljišča

opozarjamo svoje rojake, naj bodo popolnoma mirni. Njihove želje in zahteve zagovarjajo njihovi zastopniki na pristojnih mestih. Ta prizadevanja podpirajo slovenski rojaki za zdaj najboljše s tem, da so popolnoma mirni.

Slovensko učiteljišče. Ko se je raznesla prošli teden novica, da Italijani in njihovi poslanci rujejo proti slovenskemu učiteljišču, je naš državni poslanec Jos. Fon takoj odšel na Dunaj ter v raznih ministerstvih delal na to, da bi se goriškim Slovincem povrnila pravica, ki se jim je odvzela za časa dež. š. nadzornika viteza Klodiča. Vrnil se je z veselo nado; a ko je včeraj čital pretresujočo vest, je poslal ministru Stürghu brzojavko, primerno novim odnošajem; v četrtek je pa odpoval s prizadetim šolnikom v Trst k namestništvu, da tam tirja našo pravico.

V imenu slov. ljudske stranke je dr. Gregorčič odposlal ministerskemu predsedniku in naučnemu mistru naslednjo brzojavko: Slovensko prebivalstvo na Goriškem, v mestu in na deželi, je razkačeno radi nemoškega umikanja visoke vlade, pred italijanskim krikom zahteva da se takoj premesti slo-

vensko učiteljišče iz Kopra v Gorico, glavni kraj in središče goriških Slovencev, ker smatra to kot svojo naravno pravico, za katero je pripravljeno boriti se do noža. Za S. L. S. načelnik dr. Gregorčič

V enakem zmislu in skoro z istimi besedami je brzojavil namestniku v Trstu princu Hohenlohu ter prosil ga, naj moško, kakor dozda, nastopi za pravice slovenskega ljudstva, ki je pripravljeno boriti se zanje do skrajnosti. Govori se, da je vsa zadeva izročena zopet namestniku, da o nji znova poroča.

Zadnja poročila, ki prihajajo z Dunaja, dajajo upanje, da ni še vse zgubljeno.

K premestitvi moškega učiteljišča v Gorico.

Vest, katero so pred par dnevi prinesli italijanski listi, vest namreč, da je naučna uprava na Dunaju preklicala svoj odlok, s katerim je odredila dne 8. septembra t. l., da se slovensko moško učiteljišče premesti iz Kopra v Gorico, ni bila resnična. Italijanski listi so trdili, da jim je to vest doposlal državni poslanec dr. Marani z Dunaja, ki je šel tja, da izposluje od vlade preklic ali suspendiranje zgoraj omenjenega odloka. Da je ta vest vzbudila pri Slovincih največje ogorčenje in da so jo smatrali za resnično, temu se ni prav nič čuditi, ako se pomisli, da je vlada že večkrat pojedla Slovincem dane obljube. Prav zaradi tega pa so nastali na slovenski strani odločni protesti. Oglasili so se koj državni poslanci in sklican je bil v četrtek tudi v Gorici protestni shod, ki je bil dobro obiskovan in katerega so se udeležili somišljeniki vseh slovenskih strank. Zdaj je pa dognano, da naučna uprava svojega odloka ni preklicala in da se premestitev slovenskega moškega učiteljišča iz Kopra v Gorico izvrši že te dni. Goriški mestni župan se je podal v spremstvu nekaterih mestnih svetovalcev včeraj v Trst k tržaškemu namestniku, princu Hohenlohu, z namenom, da bi vendar le preprečil že sklenjeno premestitev. No, odgovorilo se mu je tam, da je vprašanje glede premestitve slovenskega moškega učiteljišča iz Kopra v Gorico že definitivno rešeno in da pride isto že v kratkem času v Gorico. Namestnik je rekel namreč včeraj goriški deputaciji, da je posil. Marani slabo umel besede ministra, ker dekret ni bil nikdar suspendiran in vse, kar je rekel minister, je bilo, da bo razmišljal o tej stvari. Njemu, namestniku, da ne preostaja drugega, nego da izvrši nalog, ki ga je brzojavno prejel od ministra. Opomnimo naj še, da je bil isti dan kakor dr. Marani na Dunaju, pri naučnem ministru, in sicer v isti zadevi, tudi naš drž. posl. Fon.

Demonstracije v Gorici. — Protestni shod Slovencev v četrtek se je popolnoma mirno vršil. Nabralo se je sicer pred „Trgovskim domom“ še precej laških radovednežev, ki so se pa mirno držali. Ravno tako mirno so prihajali Slovinci na shod kakor tudi odhajali z njega. Mogoče, da bi bilo prišlo do katkega prepira, ko bi ne bili videli Lahi na ulicah redarjev, mogoče pa tudi ne, kajti Slovencev je bilo preveč, nego da bi se smeli ž njimi norčevati. Korajžo imajo Lahi le takrat, ko jih gre sto proti dvema ali proti enemu samemu Slovincu. To priznava včerajšnji „Corriere“ sam, pisoč o demonstracijah, ki so se vršile v četrtek zvečer. Po ulici Vetturini prišla sta namreč dva pijana Slovence, drvarja, in v svoji pijanosti sta seveda še precej glasno marsikatero nelepo ustila na račun Italijanov; in koj se je zbralo okolu nju vse polno mularije in tudi odraslih laških ljudi. Prišla pa je k sreči kmalu policija, ki je pijana drvarja spremila v „špekhamro“, množico pa razpršila. „Corriere“ pravi, da bi bila kakih sto oseb broječa laška množica že posvetila, kakor se spodobi pijanima Slovincema, ako bi ne bila prišla o pravem času na lice mesta policija. Ravno tako pravi sam „Corriere“, da se je soravila na Travniku več kot sto glav

broječa laška množica, nahajajoča se v kavarni in pred kavarno Evropa na jednega Slovence, ki jo je izzival. Dobil da je mnogo zaušnic. Kaka korajža, kaj ne!? Ali se „Corriere“ ne sramuje, kaj takega poročati, ali ne smeši s takimi poročili svojih ljudi!? No, na Travniku se je v četrtek zvečer zbralo okolu 9. ure v resnici več ljudstva. Italijani nahajali so se pred kavarno Evropa, nekaj Slovencev pa pred kavarno „Central“. Okoli 9. in pol ure se je videlo teči več oseb za jednim Slovincem in ti so se zaganjali vanj. Nastopila pa je koj policija, ki je poslala vse spat in dala zapreti kavarni. Vse to se je v prav kratkem času zgodilo. Posebno hitro so jo pobrisali Italijani izpred kavarne Evropa ugleдавši policijo. Slovinci pred kavarno „Central“ pa so se nekoliko branili. Zato pa jih je nekaj policija odpeljala na redarstvo, kjer jih je pa kmalu izpustila. Tudi par Lahov je bilo aretiranih. No, iz teh malenkostnih dogodkov, iz katerih so napravili italijanski listi celega slona, je hotel včeraj goriški župan Bombič pri tržaškemu namestniku kovati kapital ter skušal izposlovati preklic premestitve učiteljišča.

Varnostne odredbe. Ker so italijanski listi toliko bobnali o nevarnih izgrelih, ki se gotovo v priporoč v Gorici, ako pride do premestitve slov. moškega učiteljišča v Gorico in posebno pa še zaradi tega, ker je goriški župan Bombič v svoji protestni brzojavki na ministrskega predsednika žugal s splošno ustajo, prišlo je v četrtek v Gorico iz iz. Trsta kakih 30 redarjev.

Župani in podžupani komenskega okraja, katerim so se pridružili tudi nekateri iz Sežanščine, so imeli preteklo nedeljo 12. sept. zaupen shod, na katerem so se izrekli soglasno za kandidata g. Jos. Fabianija v Kobdilju za peto kurijo. Ko jim je bilo rečeno, da Fab. ponujene kanditure nikakor ne sprejme, so se istotako soglasno izrekli za g. Alojzija Jeriča, posestnika v Kobdilju, ki pri zborovanju ni bil navzoč. Jerič se je nasproti deputaciji, ki je bila k njemu poslana, dolgo časa izgovarjal, da ni sposoben, itd. Slednjič se je vendar splošni želji udal. Jerič je somišljenik S. L. S. in jako spoštovan in ugleden mož na Krasu.

Starešinstvo v Cerknem je imelo v ponedeljek 13. t. m. sejo, v kateri se je soglasno izreklo za kandidaturu cerkljanskega župana Antona Kosmacha v kmečkih občinah okraja tolmjanskega.

Odlikovanje. Našemu rojaku gosp. Francetu Leban iz Črniča, ravnatelju poštnega urada v Ljubljani, podelil je cesar naslov vladnega svetnika. Vrlemu rojaku in rodoljubi iz srca čestitamo!

Državna podpora za krmo. — Deželni odbor je predlanskim sprejel nalog nabaviti in razdeljevati krmo med potrebne živinorejce, ter je obljubil, da vrne udeležencem znesek, ki bi eventualno preostal. Ker niso železnice dolgo časa vrnile razlike med vplačano in po obljubi znižano voznino, se ni dalo natančno dognati, koliko bo znašal preostanek. Šele pred par meseci se je to dognalo in predlagalo c. kr. vladi, ki je podporo dala, naj bi se udeležencem vrnila za vsak kvintal seno ena krona. Ko hitro dobi dež. odbor odgovor od c. kr. namestništva, se to zgodi. Toli v znanje na različna tozadevna vprašanja.

Upravna hudournika Renc. — To vprašanje se mota vže skoro dve desetletji po deželnem zboru in c. kr. uradih. Sedaj je vendar skoro dovršeno, kar se gorenjega dela tega hudournika tiče. V dolenjem delu ne bode delala upravna mnogo sitnostij bodisi v tehničnem bodisi v finančnem pogledu. Kdor ima priliko, naj si ogleda to dično delo, katero se je izvršilo po gospodu inženirju in gozdnemu komisarju A. Scala od gozdno-tehničnega oddelka za uravnavo hudournikov v Beljaku.

Iščem
uradnika (pisarja)
Plača po dogovoru.
Notar dr. Ferd. Terkuč
v Kanalu.

Slike
pokojnega prečastitega g. kurata
Jožefa Goloba se dobe pri fo-
tografu Jerkiču in pa v „Narodni
Tiskarni.“

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznico
v Gorici
ulica della Croce šte. 6.

Novodošlo blago za
NASTOPNO SEZONO
se vdobi po zmernih cenah
v delavnici in trgovini z gotovimi
oblekami

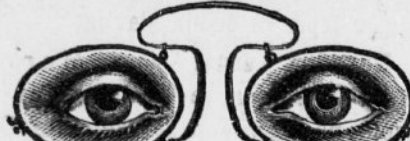
Anton Krušič,
krojaški mojster in trgovec
v Gorici Tržaška ulica šte. 16
(v lastni hiši).
Opozarja se gg. odjemalce, da je došla
ravnokar velika množina raznovrst-
nega blaga kakovosti iz avstrijskih
in angleških tovarov najrazličnejših
za vsaki stan.

Epilepsija.
Kdor trpi na epilepsiji, bolezen sv. Va-
lentina in na drugih sličnih boleznih, ta
naj se obrne na privilegirano lekarno
Schwanen-Apotheke, Frankfurt A.
M. Tu dobi tozadevno brošuro brezplačno.

Pozor krčmarji!
Kadar kupujete vino ali rakijo ali ob času zore-
nja grozdja, se Vam priporočam. Stanujem v Po-
reču že mnogo let in poznam popolnoma tukajšne
razmere glede dobrih in manj dobrih vin in
se zato priporočam vsem krčmarjem, naj se za-
nesljivo obračajo name pisмено ali ustmeno, ker
posređujem v vseh razmerah.
Martin Sreboht, trgovec
Poreč, Istra.

Svoji k svojim!
Podpisani slovenski brivec na
Travniku v Gorici št. 21. se priporoča
sl. slovenskemu občinstvu iz mesta in
z dežele za obilen obisk. Postrežba točna
in stogo snažna. Bije in striže tudi
na mesečno odplačevanje. Na zahtevo
bije in striže na domu. V zalogi ima
razne toaletne potrebščine po zmerni ce-
ni. Prevzema vsa lasničarska dela ter
kupi ženske lase po 6 K in naprej
kilogram.
Franc Novak,
brivec,
na Travniku, št. 21.

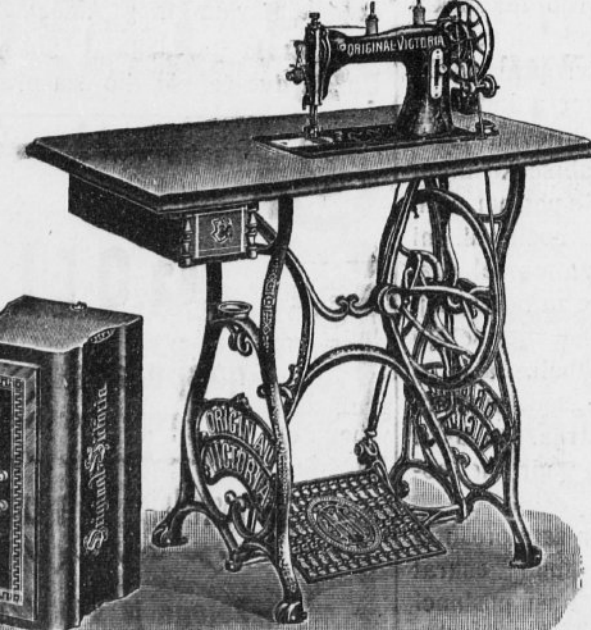
Gattolini & Conti
Via Nuova 45 I. nadstr.
v Trstu,
Posredovalnica
za prodajo ali nakup trgovskih in indu-
strijskih podvzeti, za prodajo ali nakup
zemljišč, poslopij, za pridobitev posojil,
za prodajo in nakup gostilen, pivovaren,
vino in žganjetočev, za prodajo likerjev,
kakor tudi za oddajo v najem trafik,
vil, stanovanj, skladišč in hlevov.
Zastopstvo domačih in tujih tvrdk.

POZOR!
Edini specialist - optik
J. Primožič
Gorica na Kornu št. 13,

priporoča svojo bogato zalogo optičnih
predmetov kakor: raznovrstna očala
bodisi niklasta ali zlata v vseh številih,
(Bergkristal), leče itd. vse le po zdrav-
niških predpisih.
Velika izbor: barometrov, toplomerov,
zdravniških toplomerov, kukal za lovce
in hribolazce, vage za vino, žganje
in razne druge tekočine, mikroskopov ter
drugih predmetov spadajočih v to stroko.
Popravila se izvršujejo točno
in po zmernih cenah, — Cena
blagu konkurenčna.
Na željo se pošilja blago tudi na dom.
Za mnogobrojna naročila se toplo
priporoča
J. Primožič, optik.

Svoji k svojim!
Staroznana narodna tvrdka:
Anton Iv. Pečenko
GORICA, ulica Jos. Verdi 26,

postreže pošteno in točno s pristnimi be-
limi in črnimi vini iz lastnih in drugih
priznanih vinogradov; potem s pylzenj-
skim pivom „prazdroj“ iz sloveče češke
„Meščanske pivovarne“, in izbornim proti-
vinskim pivom iz pivovarne kneza
Schwarzenberga v Protivinu na Češkem,
in sicer v sodčkih in steklenicah; z do-
mačim pristnim tropinovecem I. vrste,
lastnega pridelka v steklenicah.
Vino dostavlja na dom in razpošilja
po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske
države v sodih od 56 lit. naprej franko
goriška postaja.
Cene zmerne.

CENJ. DAME IN GOSPODJE — POZOR!
Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko „Original-Viktoria“ in najboljšega izdelka. Po
dolgoletnih kušnjah sva prišla do prepričanja, pa ostane „Original“ vedno le najboljši.

Original-Viktoria stroji delajo še po 10
letni uporabi brezšumno.
Original-Viktoria stroji so neprekosljivi za
domačo rabo in obrtne namene.
Original-Viktoria stroji so najpripravnější
za umetno vezenje (rekamiranje). Tvrdka stavi
na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje
brezplačno.
Original-Viktoria stroji so najboljši izdelek
vseh dosedaj obstoječih tovarov.
Za vsak stroj jamčiva 10 let.
Nikdo naj ne zamudi priliko
ogledat si pred nakupom „Original-
Victoria“ stroje.
Edina zaloga „Original-Viktoria“
strojev in drugih šivalnih strojev,
dvokoles „Puch“ orožja, municije in
vseh lovskih priprav pri tvrdki,
Kerševani & Čuk — Gorica Stolni trg (Piazza Duomo) št. 9.

Čudovito ni-
ske cene
dvokoles šiv.
strojev, vsa-
kovrstnih
gramofonov
za gostilne,

kakor tudi različnih
najnovejših plošč.
zvršujejo se tudi vse
poprave
Pri Batjeli-u
GORICA Stolna
ulica 3-4.
Prodaja tudi na mesečne obroke. — Novi slo-
venski ceniki franko.

Jakob Miklus
mizar in lesni trgovec
v Podgori
na voglu železniškega mosta
(na cesti, ki pelje proti Gradiški)
Trguje tudi z opeko, ima ve-
liko zalogo vsakovrstnega trde-
ga in mehklega lesa domačega
in tujega, veliko zalogo pohiš-
va, vinskih posod, stiskalnice itd.

Anton Kuštrin,
trgovec v Gorici
Gospodsk. ulica št. 25
priporoča čistiti duhovščini in slav-
nemu občinstvu v mestu in na deželi
svojo trgovino jedilnega blaga n. pr.
kavo Santos, Sandomingo, Java, Cej-
lon, Portoriko itd. Ojje: Lucca, St.
Angelo, Korfu, istrsko in dalmatin-
sko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne
vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več
vrst riža. Mljavec prve in druge
vrste, namreč ob 1/2, kilain od enega
funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič
& Valenčič. Žveplenke družbe sv.
Cirila in Metoda. Moka iz Majdiče-
vega mliina iz Kranja in iz Joch-
mann-oveg v Ajdovščini. Vse blago
prve vrste.

Izdeluje tudi stavbarska in cerkvenega dela.
Izgotovljeno pohištvo lastnega izdelka priprosto in fino se dobi pri
Anton Černigoj - Gorica.
Tržaška ulica 18.

Rojaki!
kupujte narodni kolek
„Šolskega Doma“.
Najboljša češka tvrdka.

Perje za postelje po
zelo nizkih cenah.
Sivo perje, skubeno
1 kg 2 K; boljše vrsta
2 K 40 vin.; polubelo
2 K 80 vin.; belo 4 K; belo, puh 5 K 10 vin.; 1 kg
najfinejšo snežno-belo, skubeno 6 K 40 vin., 8 K;
1 kg puh-perje, sivo K 6—, 7—; belo fino K 10;
najfinejšo iz prsnega perja 12 K. Pošiljatve 5 kg,
poštne prosto.
Posteljna oprava
iz gostega, rudečega, višnjevega, belega ali rumen-
kastega naukinga, 1 pernica dolga 180 cm, široka
116 cm ter 2 blazini za podglavo, vsaka po 80 cm
dolga, 58 cm široka, napolnjena z novim, sivim,
trpežnim perjem K 16— s polupuhom K 20— s
puhom 24 K. Posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K,
16 K; blazine za podglavo K 3—, 3-50, 4—.
Razpošilja se proti povzetju, in sicer od K 12, višje
— poštne prosto. Neugajajoče blago se vrne denar.
S. Benisch in Deschenitz št. 743.
Češko (Böhmerwald).
Ceniki zastoj in poštne prosto.

Svoji k svojim!
Brez konkurence!
Naznanjam si občintu, da sem tčvoril v Solkanu v
lastni hiši
veliko zalogo raznovrstnega pohištva.
Priporočam novoročnem kompletne spalne sobe.
Cene zmerne in brez konkurence.
Blago trpežno in lično izdelano. Upogled zaloge dovoljen
vsakomur, ne da bi bil primoran kaj naročiti.
Posebno se priporočam gg. rodoljubom z dežele, prečastiti
duhovščini, sl. učiteljskva itd.
Za obilen obisk se priporoča
FERDINAND DELAK,
v SOLKANU št. 299.
Gene zmerne!
Novo podjetje v Solkanu!

Uravnava šljaka. — Kakor se nam poroča iz zanesljivega vira so vsi tozadevni predlogi pri c. kr. namestništvu v Trstu, ki ima nalogo naročiti c. kr. glavarstvu v Tolminu, da skliče obhodno komisijo v svrhu, da bi se z delom pričelo. Vsa druga tozadevna vprašanja so vže ugodno rešena.

„Sočina“ skrb je res prevelika za razmere v naši stranki. Iztaknila je namreč neko okrožnico, katero je poslal načelnik S. L. S. na zaupnike po deželi v zadevi deželnozborskih kandidatur, v kateri je rečeno, naj se zaupniki izrečejo o istih. Iz te okrožnice pa vidi „Soča“ v naši stranki dr. Gregorčiča skreganega z novostrujarji, ki išče kandidate, a obenem izključuje novostrujarje, vidi starostrujarje obupane, ki se boje popolnega poraza ter vidi v naši stranki popolno desorganizacijo. — „Soča“ naj se le lepo umiri in ni treba, da si beli glavo zaradi tega. O desorganizaciji v neki stranki, o obupu in strahu popolnega poraza nekaternikov bi imeli mi govoriti, ne pa „Soča“. Nam je prav, da vidi „Soča“ v naši stranki vse obupano, vse desorganizirano. Bomo videli na koncu. Za sedaj ne rečemo drugega, kakor le, naj se naše vrste še tesneje sklenejo v močne verige, ki pometejo nepotrebno napredno skrb za naše vrste. Potem bosta imela Gabršček in njegova „Soča“ teka.

Čujte, volilci! A. Križnič je kandidat narodno-napredne in „kmečke“ stranke — oni Križnič, o katerem vedo na Tolminskem, da rešuje narod in kmeta na ta način, da prodaja naše vodne moči tujcu. — Mešetaril in zmešetaril je, da sta prešla najlepša mlina ob Soči v laške roke. Kakor se čuje, ne zastoja. Slava mu! Žep je takim ljudem Bog in narod, trebuh narodni dom. Da, take može rabimo v deželnem zboru, kaj ne ljuba „Soča“? Potem napoči zlata doba mastnih let Križniču v žep in ljudem v pogubo. Volilci, pozor! Volilec.

„Kmečki Glas“ pravi, da ga „klerikalci“ sumničijo in natolcujejo, da je obljubljal varovati ugled duhovščine, da pa dela nasprotno. To ni sumničenje, to je gola resnica! Lani, prvega maja, je pisal „Kmečki Glas“: Kar se tiče varovanja ugleda duhovščine, je to res naš namen varovati istega. Naj zanika, če more, da ni tega obljubljal! Da „Kmečki Glas“ ni držal svoje obljube, da je marveč izpodkopaval duhovščini ugled, smo mu dokazali s citati iz njegovih člankov. Ponavljamo mu le sledeče:

„Kmečki Glas“ z dne 22. aprila t. l. je trdil, da naša duhovščina izvaja dosledno nauk: ljubezen do domovine je poganstvo.

„Kmečki Glas“ je trdil, da kmeta pritiska po eni strani duhovnik; po drugi pa obrtnik.

Dovolj!

Naj „Kmečki Glas“ zanika, če more, da ni tega pisal; naj zanika, če more, da s takim obrekovanjem ni izpodkopaval ugleda duhovščine!

Tombola v prid „Slovenskemu sirotišču“ se bo vršila dne 3. oktobra t. l. ob 5. pop. na dvorišču restavracije „Central“. Prvotno je bilo določeno, da se bo vršila dne 26. septembra. Radi volitev za deželni zbor pa smo jo morali odnesti. Srečke so na prodaj v prodajalni Likar v Semeniški ulici št. 10, v Gorupovi pekarni Via Formica št. 11, na sadnem trgu pri prodajalki Andlovec in pri upravništvu „Primorskega lista“ v Semeniški ulici št. 16. Pred tombolo bosta pevska zbor moškega in ženskega delavskega društva pela narodne pesmi. Radi preblagega namena priporočamo cenjenemu slovenskemu občinstvu v Gorici in na deželi obilno udeležbo.

Politika nagajivosti. — Objavili smo prve dni tega meseca, da poprašuje neka tvrdka dunajska po belem grozdju za mošt in da se je glede cene pogajati

ker vemo, da je ravno v tem letnem času marsikateri kmetovalec v zadregi za denar, in ker je način te prodaje tak, da se prodajalec lahko zavaruje proti kakemu morebitnemu opeharjenju.

Zdaj pa čujte, kaj piše k temu „Glas“! On modruje: „Tudi radi one tvrdke z Dunaja, ki se oglašja v listih za prodajo grozdja ali mošta, svetujemo vinogradnikom, naj je ne upoštevajo, ker ti trgovci hočejo z našim vinom le zabeliti druga vina, ki so manj vredna kot naša.“ — Aha! Bog ve, ali je modri g. Mrmolja v kupčiji s krompirjem tudi odrekal prodajo krompirja, ker se je bal, da hoče trgovec z njegovim (Mrmoljevim) krompirjem „zabeliti“ druge krompirje, ki so manj vredni kot njegov?

Dopisnik z dežele v zadnji „Gorici“ opisuje kandidature dr. Franka in njegovo dosedanje delovanje ter pravi med drugim, da za narodne ustanove in še posebej za „Š. Dom“ ni nikoli nič dal. Temu nasproti moramo konstatirati, da dr. Fr. je ustanovnik „Š. Doma“ z 200 K in da tudi kasneje nekoč je dal lep znesek za „Š. Dom“. Vsakemu svoje.

2300 do 5400 K letne plače ahtevajo liberalni učitelji ne oziraje se, kje naj se denar vzame. Oni le zahtevajo in zahtevajo. Sedaj zahtevajo, naj polovico da dežela, polovico pa država. Ako bi se to zgodilo, bi se doklade na zemljiški davek povišale najmanj za 150 odst. Kaj bi to pomenjalo za našega kmeta, to bi se videlo šele takrat, ko bi ta zakon stopil v veljavo. In tej liberalni učiteljski zahtevi so voljni ugoditi liberalni agrarci! Kmetje, spreglejte nevarnost na lastnem žepu! Mislino, da kmetje bodo toliko pametni, da ne bodo pljuvali v lastno skledo!

Liberalni agitatorji. — Liberalnim agitatorjem pokažite vrata. Oni vam hočejo vsiliti kandidate, za katere ne morete glasovati, ker temu se protivi vaš stanovski ponos. Torej energično v boj proti nasilstvu.

„Kmečki Glas“ se dela, kakor da bi se „kmečka“ stranka sramovala svoje zveze z Gabrščkovim liberalno stranko. Pravi, da pojde kmečka stranka samo le še pri teh volitvah skupaj z narodno-napredno in da pride gotovo čas, ko se bo popolnoma ločila od nje, češ, da svobodomiseln program, ki stremi za modernizmom, mora veljati le za kakšne meščanske ljudi, nikar pa za ljudstvo na deželi.

Človeka ščiplje kar po trebuhu, ko bere to zmes neumnosti in hinavstva.

Na konju je prijahal lansko leto bivši deželni poslanec in sedanji kandidat agrarno liberalne stranke, kanal-ski kotlar Križnič, v Ajbo, kjer se je po starejšinstveni seji predstavil zbranim kot kandidat agrarne stranke, ki bo nastopila samostojno pri volitvah. Pozneje se je pa videlo, da je Križnič farbal, ko je to govoril. Nadalje se je razkorčil ter s povzdignjenim glasom tarnal, naj moške pogledajo, koliko morajo plačati krčmarji pri užitnini: Plačati morajo 100 in celo 120%, kar je za nje velika krivica. Konečno je rekel, da, ako zmagajo oni, vržejo to davščino doli. Navzoči krčmarji so temu pritrdili ne pa kmetje posestniki. Omeniti pa moramo kaj, da je Križnič imel hotel v Kanalu. — Torej za znižanje prispevkov pri užitnini bi bil liberalni kandidat Križnič, in dosledno temu pa za zvišanje doklad na zemljiški davek? Lepi ljudski zastopniki se obetajo od strani agrarnih liberalcev! Ljudstvo spreglej vendar!

Politično šarlatanstvo. — „Rd. Pr.“ piše: Na Goriškem imamo celo vrsto političnih strank brez političnega in

ralno stranko (!), ki je revidirala svoj program dne 24. januarja 1907. V programu se zahteva svobodna šola, ločitev cerkve od države, splošno volilno pravico s proporcionalnim volilnim sistemom, starostno zavarovanje delavcev, stanovsko enakopravnost itd.

Te točke programa so bile sprejete dne 24. januarja 1907. Aprila istega leta je postavila ta stranka kandidate, ki so odločno odklanjali svobodno šolo in ločitev cerkve od države. Torej dva meseca po sprejetem programu so kandidate, ki so kandidirali na ta program, ravnoistega javno pred volilci zanikali. (Glej Gabrijelčiča.) Sprejeli so v program splošno in enako volilno pravico, dasi-ravno so bili proti njej do zadnjega dneva, dokler je ni baron Gautsch proglasil. (Glej „Soča“ za časa boja za splošno in enako volilno pravico.) V programu imajo zavarovanje za starost. „Soča“ pa hujska ljudi proti zavarovanju. Imajo v programu jezikovno enakopravnost v Gorici, pa so vsi narodni zavodi in trgovine samo z nemškimi in laškimi napisi. Imajo v programu stanovsko enakopravnost, liberalni kapitalisti pa mečejo slovenske delavce na cesto in najemajo italijanske, ter izkoriščajo in sleparijo slovenske. (Glej stavko strojarjev v Mirni, klesarjev v Nabrežini in Gabrščkovu tovarno v Tolminu.) Liberalci bijejo boj proti Gregorčiču že celih 10 let in ga imenujejo nesrečo goriške dežele. Dne 19. avgusta 1909 je pisal dr. Franko v Gabrščkovem imenu dr. Gregorčiču, ako je pripravljen se pogajati za skupen nastop pri deželnozborskih volitvah. Liberalna stranka je torej pripravljena sklepati pakt z najhujšim Pajerjevim zaveznikom. (Glej pismo v „Primorskem Listu“ od 9. septembra t. l.) Gregorčič je kompromis z liberalci odklonil. In ta stranka očita nam-zvezo s klerikalci. (Glej „Slov. Narod“ št. 119.) Preidimo k agrarni stranki. Ta stranka je bila pri zadnjih volitvah zvezana z liberalci. Letos je imela svoj zbor koncem julija ter je sklenila, da nastopi samostojno in gre z lastnimi kandidati v boj za deželnozborske volitve. Dne 19. avgusta pa je že pisal dr. Franko Gregorčiču za spravo. Pisati pa je moral še prej Gabrščeku, ker je imel že pooblastila za pogajanja. Dne 2. septembra je imela agrarna stranka zopet zborovanje in na tem zborovanju je uničila prejšnji sklep o samostojnem nastopu. Sklenila je, da se hoče sama pogajati z Gregorčičem. Sklep o samostojnosti je torej imel le mesec dni življenja. Gregorčič je tudi te predloge odklonil. Sedaj je agrarna stranka proglasila svoje kandidate. Proglasila je Frankota, proti kateremu so skoraj vsi učitelji in kmetje, proglasili so Štreklja, ki je po lastni izjavi dne 9. t. m. član liberalne stranke, torej moža, ki ni niti član agrarne stranke. Končno so proglasili še veleposestnika in industrijalca Križniča. Te kandidate imenujejo kandidate kmet-ske stranke. Dne 9. t. m. je imela liberalna stranka shod in proglasila je za kandidate iste osebe kot agrarna stranka ter jih imenuje kandidate n a p r e d n e s t r a n k e. Proglasili so za svojega kandidata Frankota o katerem je „Soča“ sama pisala, da ni za nič; moža, ki išče ves čas stik s klerikalci, odkar jo ustanovil za svojo lastno advokatsko prakso.

Sokolska slavnost v „Ajdo-ščini“. Dne 8. t. m. so imeli ajdovski „Sokol“ slavnost. Te slavnosti se je tudi udeležil „Sokol“ iz Črnič in Bilj. Pri tej priliki so pokazali Ajdovci, kakšno oliko učijo svoj izurjeni in strogo disciplinirani naraščaj. Z zastavicami v rokah so prikorakali po glavni ulici na plešišče, gledaje okrog sebe, kje zapazijo kakšnega čuka. Po telovadbi, katera se je strašno kislo obnesla, je bil, kakor je to pri „Sokolu“ navada, ples. Naraščaj je letal po trgu okoli plešišča in se surovo zaganjal v gledajoče Šturske in Vinovske. Ogle! že čuki so dajmo

jih. In zvečer, vračajoči se iz Ajdovščine, so bili napadeni na mestu Hublja od naraščaja s kampanjem in raznimi nesramnimi psovkami na g. župnika. Tukaj vidite, dragi „Orli“, kako zastruplja „Sokol“ nežno mladino in odvračuje od cerkve. Zaradi tega moramo mi skrbeti, da bo naš naraščaj, ne samo v telovadnih prostorih, temveč tudi zunaj na poti vzgleden, in da se bo povsod in predvsemi, tudi pred našimi sovražniki, dostojno vedel. Na zdar!

Agrarno - liberalni kandidati. —

Svoječasno je bil na Bukovem tudi g. Mrmolja iz Vrtojbe. Govoril je grozno za kmete in kmetje — Bukovci so mu tudi ploskali. Sedaj pa so postavili „kmetje“ agrarci oziroma liberalci „kmetje“ kandidate. Namreč „kmeta“ — advokata dr. Frankota, „kmeta“ — uradnika Štreklja in „kmeta“ — kotlarja Križniča. Bukovski kmet, zdaj le voli „kmeta“ po Mrmoljevem nasvetu. Je-li taka stranka „kmečka“?

Volilec, beri in storil!

Znano ti je, da bomo dne 26. t. m. volili tri poslance v deželni zbor goriški. Potrebno je, da si dobro poučen, za kaj se gre. Zato pazno čitaj naše liste in drugim razlagaj sedanji položaj. Ne straši se dela in težav. Gre se za dobro stvar! Naš nasprotnik ne spi. Dela, piše, čita in agitira kolikor more. Na cesti, v gostilni, v družbi, povsod ljudi poučuj, da dobe jasne pojme o našem boju. Štej si v čast, da si pristaš S. L. S., ki je edina v deželi, ki ima za seboj lepo preteklost, kakor dejanja kažejo.

Nepošteni nasprotniki. —

Naši čitatelji so že lahko razvideli, če tudi ne berejo nam nasprotnih slov. časnikov, kako težaven boj moramo bojevati z domačimi nasprotniki. Te težave nam ne povzroča pravična stvar, za katero se borimo, pač pa dejstvo, da imamo opraviti z nelojalnimi, nepravilnimi, nepoštenimi nasprotniki, katerim ni nobeno orožje pre nizko, preumazano in prepodlo, da bi se sramovali, je uporabljati. In predrznost in smelost teh nepoštenih časnika-jev je tolika, da taji-jo tudi sonce z neba, ako si drugače ne vedo pomagati. Naj omenimo le našega boja zoper njih zlorabno izkoriščanje novega deželnega volilnega reda! Kako na dolgo se nam je bilo treba boriti, da smo vso podlost naših nasprotnikov docela razkrinkali ter jih tako razorožili, da so na naše na gola dejstva oprte dokaze vzlic našim ponovnim pozivom, naj jih poskusijo ovreči, morali sramotno umolkneti.

Danes si dovoljujemo pokazati te „poštenjakoviče“ zopet v jednaki luči. Naši čitatelji so obveščeni, da je ponudil dr. Franko (seveda pod skritim vodstvom Gabrščkovim) dr. Gregorčiču kompromis za prih. volitve le z zvitim namenom, da bi bil dobil v roke orožje, s katerim bi bil dokazal našo nespravljivost, bojažljivost in nasprotnost mirnim volitvam. Ali mož je v očeh vsakega treznega razumnika dokazal ravno nasprotno: da je on (in njegov mentor svetovalec) Gabršček hotoma stavil naši stranki nezaslišano poniževalne kompromisne pogoje, da je že naprej vedel, da jih dr. Gregorčič ne more sprejeti. Kdor je dotično Frankovo pismo čital, je lahko izpoznal, da je on tisti, ki „hoče boja“ in ne dr. Gregorčič. Tega izpoznanja se je mož grozno zbal in zato si je dovolil grd atentat na razsodnost svojih pristašev in „glasovih“ čitateljev. On jim ni dovolil upogleda v obojestransko kompromisna pisma, ampak jim je podal v volilnem oklicu iz njih le to, kar njegovi neodkriti, tajnostni politiki ugaja. Kakor je pa to z ene strani za njegove pristaše, katerim na tak način ne priznava nobene razsodnosti, skrajno žaljivo, tako je za nepoštenost njegove politike značilno. —